

Pustare u Baranji (9) – Jasenovac, Mitrovac i Sokolovac

MILAN IVANOVIĆ, ZDENKO SAMARŽIJA

PANON – Institut za strateške studije, Vijenac Ivana Meštrovića 19, Osijek

(E-mail: panon.institut@gmail.com)

Sažetak

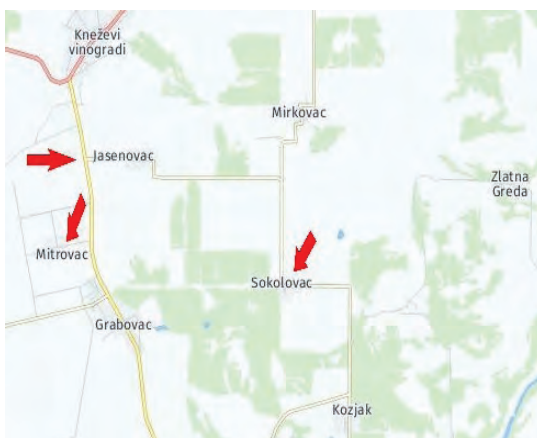
U seriji priloga 'Pustare u Baranji' u ovom su radu obrađene pustare: Jasenovac, Mitrovac i Sokolovac (Slika 1). Cilj je ovog istraživanja prikupiti relevantne podatke o nastanku, razvoju i propadanju ovih pustara. Jasenovac (mađarski naziv: Öbölpusztá) je pustara jugoistočno od Kneževih Vinograda i danas upravno pripada Općini Kneževi Vinogradi. Hrvatski naziv je nastao od od apelativa jasen, a mađarski od imenice öböl: 'udubina, šupljina' i sufiksa 'pusztá', koji označava da se radi o pustari. Pustara je utemeljena 1860. godine i u prvo vrijeme se nazivala Umajor. Mitrovac (Mítvárpusztá) je pustara južno od Kneževih Vinograda i danas pripada Općini Čeminac. Naziv pustare dolazi od osobnog imena Mitar (Dimitar) - u mađarskoj inačici djelovala je vjerojatno i pučka etimologija s riječju vár 'utvrda, zamak'. Vlastelinstvo je ovu pustaru osnovalo oko 1870. godine. Sokolovac (Katalinpusztá) je pustara zapadno od sela Grabovac i danas pripada Općini Kneževi Vinogradi. Sokolovac se prvi put spominje u mađarskim statistikama 1890., koje navode da je 1880. imao 125 stanovnika. Pustara je nastala spajanjem dva salaša - Almas i Tapolca (naseljenih od 1860.) i u to vrijeme naziva se Rampelfold. Nakon poplave 1926. (na dan sv. Kate) mještani su u znak sjećanja preimenovali naselje u Kathalin-pusztá. Sve tri pustare su ucrtane na državnoj karti (1:25000) Habsburške monarhije (1869.-1887.). U proteklom stoljeću na ovim pustarama živjelo je i radilo više stotina stanovnika (Tablica 1). Od sredine do kraja 20. stoljeća ove pustare bili su centri ratarske i stočarske proizvodnje Kombinata „Belje“, no promjene u tehnologiji poljoprivredne proizvodnje potaknule su preseljenje u veća sela i opadanje broja stanovnika na pustarama.

Ključne riječi: Baranja, Kombinat „Belje“ pustare, Jasenovac, Mitrovac, Sokolovac

Tablica 1. Broj stanovnika pustara Jasenovac, Mitrovac i Sokolovac (1880.-2011.)

Godine*	1880.	1900.	1910.	1914.	1941.	1948.	1963.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Jasenovac	...	218	233	260	...	800	417	421	369	235	171	95	35
Mitrovac	87	67	87	73	246	450	192	199	201	149	111	64	20
Sokolovac	125	...	184	169	...	569	415	398	318	101	70	55	14

*1921. i 1931. podaci su sadržani u popisu naselja Kneževi Vinogradi i Čemincac.

Slika 1. Geografski položaj pustara Jasenovac, Sokolovac i Mitrovac